scure, & anguste sum; de studiis etiam nostris fies certior. Græcorum res continuatâ lectione deduximus usquequo illi Græci esse sunt desiti: Italorum in obscura re diu versati sumus sub Longobardis, & Francis, & Germanis, ad illud tempus quo illis ab Rodolpho Germaniæ Rege concessa libertas est; exinde quid quæque Civitas suo Marte gesserit, separatim legere præstabit. Tu vero quid? quousq; rebus domesticis filius-familias imminebis urbanarum sodalitatum oblitus? quod, nisi bellum hoc novercale, vel Dacico, vel Sarmatico infestius sit, debebis profecto maturare, ut ad nos saltem in hyberna concedas. Interim, quod sine tua molestia fiat, Justinianum mihi Venetorum Historicum rogo mittas; ego meâ fide aut in adventum tuum probe asservatum curabo; aut, si mavis, haud ita multo post ad te remissum. Vale.

Londino, Septemb. 23, 1637.

Benedicto Bonmatthæo Florentino.

8 QUod novas patriæ linguæ Institutiones adornas (Benedicte Bonmatthæe) jam jam operi fastigium impositurus, & commune tu quidem cum summis quibusdam ingeniis iter ad laudem ingrederis, & eam spem, quod video, eamq; de te opinionem apud Cives tu-

os

os concitâsti, ut qui ab aliis quæ tradita jam sunt, iis aut lucem, aut copiam, aut certe limam, atq; ordinem tuo marte facile sis allaturus. Quo nomine profecto populares tuos quam non vulgarem in modum tibi devinxeris, ingrati nempe sint ipsi, si non perspexerint. Nam qui in civitate mores hominum sapienter nôrit formare, domiq; & belli præclaris institutis regere, illum ego præ cæteris omni honore apprime dignum esse existimem. Proximum huic tamen, qui loquendi scribendiq; rationem & normam probo gentis sæculo receptam, præceptis regulisq; sancire adnititur, & veluti quodam vallo circummunire; quod quidem ne quis transire ausit, tantum non Romuleâ lege sit cautum. Utriusq; enim horum utilitatem conferre si libet, justum utiq; & sanctum Civium convictum alter ille solus efficere potest; hic vero solus liberalem, & splendidum, & luculentum, quod proxime in votis est. Ille in hostem fines invadentem, ardorem credo excelsum, & intrepida consilia suppeditat; Hic Barbariem animos hominum late incursantem, fœdam & intestinam ingeniorum perduellem, doctâ aurium censurâ, Authorúmq; bonorum expeditâ manu, explodendam sibi, & debellandam suscipit. Neq; enim qui sermo, purúsne an corruptus, quæve loquendi proprietas quotidiana populo sit, parvi interesse arbitrandum est, quæ res Athe-

 nis

nis non semel saluti fuit: immo vero, quod Platonis sententia est, immutato vestiendi more habituq; graves in Republica motus, mutationésq; portendi, equidem potius collabente in vitium atq; errorem loquendi usu, occasum ejus Urbis, remq; humilem & obscuram subsequi crediderim: verba enim partim inscita & putida, partim mendosa, & perperam prolata; quid nisi ignavos, & oscitantes, & ad servile quidvis jam olim paratos incolarum animos haud levi indicio declarant? Contra, nullum unquam audivimus imperium, nullam Civitatem non mediocriter saltem floruisse, quamdiu Linguæ sua gratia, suusq; cultus constitit. Tu itaque, Benedicte, hanc operam Reipublicæ tuæ navare modo ut pergas, quam pulchram, quamq; solidam civibus tuis necessario gratiam initurus sis, vel hinc liquido specta. Quæ à me eo dicta sunt, non quod ego te quidquam horum ignorare censeam, sed quod mihi persuadeam, in hoc te magis multo intentum esse, quid tute patriæ tuæ possis persolvere, quam quid illa tibi jure optimo sit debitura. De exteris jam nunc dicam, quorum demerendi, si tibi id cordi est, persane ampla in præsens oblata est occasio; ut enim est apud eos ingenio quis forte floridior, aut moribus amœnis & elegantibus, Linguam Hetruscam in deliciis habet præcipuis, quin & in solida etiam parte eruditionis esse sibi ponendam

nendam

nendam ducit, præsertim si Græca aut Latina, vel nullo, vel modico tinctu imbiberit. Ego certe istis utrisque Linguis non extremis tantummodo labris madidus; sed siquis alius, quantum per annos licuit, poculis majoribus prolutus, possum tamen nonnunquam ad illum dantem, & Petrarcham aliosq; vestros complusculos, libenter & cupide commessatum ire: nec me tam ipsæ Athenæ Atticæ cum illo suo pellucido Ilisso, nec illa vetus Roma suâ Tiberis ripâ retinere valuêrunt; quin sæpe Arnum vestrum, & Fæsulanos illos colles invisere amem. Jam vide, obsecro, numquid satis causæ fuerat, quæ me vobis ultimum ab Oceano hospitem per hosce aliquot dies dederit, vestræq; Nationis ita amantem, ut non alius, opinor, magis. Quo magis merito potes meminisse, quid ego tanto opere abs te contendere soleam; uti jam inchoatis, majori etiam ex parte absolutis, velles, quantâ maximâ facilitate res ipsa tulerit, in nostram exterorum gratiam, de recta linguæ pronuntiatione adhuc paululum quiddam adjicere. Cæteris enim sermonis vestri consultis in hanc usq diem id animi videtur fuisse, suis tantum ut satisfacerent, de nobis nihil soliciti. Quanquam ille meo quidem judicio, & famæ suæ, & Italici sermonis gloriæ, haud paulo certius consuluissent, si præcepta ita tradidissent, ac si omnium mortalium referret ejus linguæ scientiam appetere:

verum

verum per illos non stetit quo minus nobis videremini vos Itali, intra Alpium duntaxat pomœria sapere voluisse. Hæc igitur laus prælibata nemini, tota erit tua, tibi intactam & integram hucusq; se servat, nec illa minus, si in tanta Scriptorum turba commonstrare separatim non gravabere, quis post illos decantatos Florentinæ linguæ auctores poterit secundas haud injuriâ sibi asserere: quis Tragœdia insignis, quis in Comœdia festivus & lepidus; quis scriptis Epistolis aut Dialogis, argutus aut gravis; quis in Historia nobilis: ita & studioso potiorem quemq; eligere volenti non erit difficile, & erit, quoties vagari latius libebit, ubi pedem intrepide possit figere. Quâ quidem in re, inter Antiquos Ciceronem & Fabium habebis, quos imiteris; vestrorum autem hominum haud scio an ullum. Atq; hæc ego tametsi videor mihi abs te (nisi me animus fallit) jam primo impetrasse, quoties in istius rei mentionem incidimus, quæ tua comitas est, & benignum ingenium; nolo tamen id tibi fraudi sit, quo minus exquisite, ut ita dicam, atq; elaborate exorandum te mihi esse putem. Nam quod tua virtus, tuusq; candor, minimum rebus tuis pretium, minimamq; æstimationem addicit; iis ego, justam volo, & exactam, cum rei dignitas, tum adeo mea observantia imponat; & certe hoc æquum est ubique, quanto quis petenti faciliorem se

præbet, tanto minus concedentis honori deesse oportebit. De cætero, si forte cur in hoc argumento, Latinâ potius quam vestrâ Linguâ utar, miraris; id factum eâ gratiâ est, ut intelligas quam ego Linguam abs te mihi præceptis exornandam cupio, ejus me plane meam imperitiam, & inopiam Latine confiteri; & hâc ipsâ ratione plus me valiturum apud te speravi simul & illud, si canam; & venerandam è Latio matrem, in filiæ causâ suæ mecum adjutricem adduxissem, credidi fore ejus authoritati, & reverentiæ, augustæque per tot sæcula Majestati, nihil ut denegares. Vale.

Florentiæ, Septemb. 10. 1638.

Lucæ Holstenio Romæ *in* Vaticano.

9. TAmetsi multa in hoc meo Italiæ transcursu multorum in me humaniter & peramice facta, & possum, & sæpe soleo recordari; tamen pro tam brevi notitia, haud scio an jure dicam ullius majora extitisse in me benevolentiæ indicia quam ea quæ mihi abs te profecta sunt. Cum enim tui conveniendi causâ in Vaticanum ascenderem, ignotum prorsus, nisi si quid forte ab Alexandro Cherubino dictum de me prius fuerat, summâ cum humanitate recepisti; mox in Musæum